

OBRAZEC ZA PRIJAVO IN ODDAJO NATEČAJNEGA PRISPEVKA

»Lekcije narave: 100 let podnebnih zgodb, ki so oblikovale Goričko«

1. PODATKI O ŠOLI

Naziv šole: OŠ CANKOVA

Naslov šole: Cankova 27, 9261 Cankova

3. PODATKI O AVTORJU (UČENCU/UČENKI)

Ime in priimek: Neja VOGRINČIČ

Razred: 7.a

Sofinancira
Evropska unija

4. PODATKI O PRISPEVKU

Naslov zgodbe: **Ko narava pokaže svojo moč: neurja s točo nekoč in danes**

5. BESEDILO ZGODBE

(Največ 9.000 tipkanih znakov s presledki. Besedilo napišite v slovenskem jeziku.)

Neurja s točo so bila v preteklosti redkejša, danes pa postajajo vse pogostejša in vedno bolj intenzivna, kar močno vpliva na življenje ljudi in okolje.

Na spletnih straneh lokalnih medijev zasledimo zapise: ...v zgodnjih jutranjih urah, okoli 4. ure, 13. julija 2023 je severovzhod Slovenije zajelo močno neurje z rušilnimi sunki vetra, obilnimi padavinami in točo. Po besedah gasilcev je število intervencij v Pomurju naraslo na približno 330, v njih pa je sodelovalo okoli 600 gasilcev. Med prizadetimi območji je bila tudi občina Cankova. Cankovo je v jutranjih urah dosegla močna nevihtna linija, ki je prinesla izjemno silovite vremenske pojave. Šlo naj bi za eno najhujših neurij na tem območju. Veter je bil tako silovit, da je odkril streho Osnovne šole Cankova. Učilnice in kabineti so bili poplavljeni, streho pa je odneslo kar dvesto metrov daleč, vse do bližnje trgovine.

Učiteljica mi je povedala, da močan veter ni poškodoval le šolske stavbe, temveč je odkrival tudi strehe stanovanjskih in poslovnih objektov, podiral drevesa ter poškodoval infrastrukturo. Meteorna voda je zalila številne kleti. Odnesena streha je v parku povzročila pravo razdejanje – uničene so bile klopi, parkovna drevesa in oglasni pano. Po tleh so ležali razbiti strešniki in deli kritine. Zaradi podrtih dreves je veliko prebivalcev ostalo brez elektrike, poškodovani pa so bili tudi cestni smerokazi.

Moja babica pa se še danes zelo živo spominja hudega neurja s točo, ki je prizadelo naš kraj Gerlince konec aprila leta 1987. Verjeten datum je bil 27.4.1987, saj ga povezuje s prihodom sina iz vojaške službe. Neurje se zelo dobro spominja, saj je bilo izjemno silovito in nenadno. Takrat je bila zelo prestrašena, jokala je in poskušala čim bolj poskrbeti zase ter za svojo družino, saj ni vedela, kako hude bodo posledice. Vsi ljudje v okolici so bili pretreseni in

Sofinancira
Evropska unija

razočarani, ker je toča uničila skoraj ves njihov pridelek. Za mnoge kmete je to pomenilo veliko izgubo in negotovost za prihodnost. Narava je bila sprva popolnoma opustošena. Polja, travniki in gozdovi so bili zelo uničeni. Kljub temu pa si je narava sčasoma opomogla in ponovno oživela, celo lepše kot prej. Kmetje so imeli veliko dela, saj so morali obnoviti uničena polja, vendar so s trdom in vztrajnostjo premagali posledice nesreče ter pomagali naravi, da si opomore.

Babica meni, da so takšni vremenski pojavi danes še pogostejši kot nekoč. Opaža, da se število naravnih nesreč povečuje in da postajajo vse nevarnejše. Dogodek je nanjo vplival tudi dolgoročno. Še dolgo po neurju jo je bilo strah vsakega naslednjega slabega vremena, saj se je bala, kaj bi lahko spet prineslo. Posebej se spominja trenutka, ko je neurje odneslo del sosedove strehe in ga vrglo na njihovo dvorišče – prizor ji je ostal v spominu kot nekaj zelo strašljivega.

Med neurjem se niso posebej zavarovali, saj jih je zajel predvsem strah. Po neurju pa so skupaj z družino začeli odpravljati škodo – pospravljali so dele strehe, razmetane opeke in druge posledice uničenja.

Neurje je vplivalo tudi širše, saj je uničenje pridelka mnoge ljudi spravilo v težek položaj, kar se je posredno poznalo tudi v vsakdanjem življenju skupnosti.

Naj kot zanimivost dodam, da se tega dogodka spominja tudi moj oče, ki je bil takrat še majhen. Njihove hiše neurje sicer ni tako hudo prizadelo, vendar je vseeno odneslo nekaj delov strehe. Povedal je, da je pri prijatelju sosedu odneslo celo gospodarsko poslopje.

Tudi moja mama se še danes dobro spominja močne nevihte z nalivi in grmenjem, ki je prizadela njihov kraj Gerlince okoli leta 1992. Dogodek je bil zanjo zelo stresen, saj so bili takrat sami doma z mamo, medtem ko je oče delal v Avstriji. Ponoči se je začelo močno bliskati in grmeti. Otroci so se morali hitro obleči v trenirke in sestiti na kavč v dnevni sobi, stran od vtičnic, da bi se izognili morebitnemu udaru strele. Strah je bil velik, saj so bili bliski zelo močni, grmenje pa glasno in neprestano. Šele zjutraj so izvedeli, da je strela udarila v cerkveni zvon.

Obilni nalivi so povzročili, da je reka Ledava na območju Pertoče prestopila bregove in poplavlila tudi njihovo novo hišo.

Nevihta je močno vplivala na življenje ljudi. Prebivalci ob reki Ledavi so se bali, da bodo njihove hiše poplavljene, kar se je ponekod skoraj zgodilo. Travniki in njive so bili popolnoma pod vodo, kar je povzročilo veliko škodo na pridelkih. Za njihovo družino je bilo še posebej težko, saj so imeli v kleti shranjeno pohištvo in opremo za novo hišo, ki jo je voda popolnoma uničila.

Tudi narava je utrpela posledice. Zemlja je bila dolgo časa premočena, zato kmetje niso mogli obdelovati polj. Pridelek na njivah je bil uničen, trava na travnikih pa je do takrat, ko so kmetje spet lahko kosili postala stara in tako neprimerna za krmo živali.

Mama meni, da so se vremenski vzorci sčasoma spremenili. V njenem otroštvu je bilo več neviht z grmenjem in nalivi, danes pa so poletja pogosto bolj sušna, ob padavinah pa so te pogosto zelo intenzivne in jih spremljata toča ali močan naliv.

Dogodek je nanjo vplival tudi osebno. V njej je ostal strah pred nevihtami in grmenjem, še posebej pa se spominja razočaranja, ko je videla, da je bilo pohištvo za njeno novo sobo popolnoma premočeno.

Nevihta je vplivala tudi na življenje v skupnosti. Ko so romarji prišli v cerkev, so bili presenečeni, saj zaradi udara strele župnik ni mogel zvoniti. Dogodek ji je ostal v trajnem spominu – predvsem trenutek, ko so se morali sredi noči preoblačiti in skupaj sedeti na kavču v strahu pred neurjem. Takrat so se kot družina zbrali, prižgali svečo in molili, da bi se vse srečno končalo. Za zaščito so izklopili vse električne naprave, zaprli okna in ostali skupaj, kar jim je dajalo vsaj občutek varnosti.

Ko primerjam pripovedi svoje babice, mame in nedavni dogodek iz leta 2023, vidim jasno skupno nit – narava je bila vedno močna, vendar danes njeno moč občutimo še pogosteje in bolj intenzivno. Neurje, ki ga je doživela babica, je pustilo strah in uničenje, mamina izkušnja je prinesla negotovost in izgube, zadnji dogodek pa kaže, kako hitro in silovito lahko narava danes poseže v naše življenje. Vse tri zgodbe nas učijo, kako nemočen je človek v naravi in da

se ji lahko le prilagodi in jo spoštuje. Prav zato je pomembno, da iz preteklosti črpamo izkušnje, v sedanjosti ravnamo odgovorno in s tem prispevamo k bolj varni prihodnosti. Samo tako bomo lahko zmanjšali posledice takšnih dogodkov in ohranili ravnovesje med človekom in naravo.

Podnebne spremembe v zadnjih letih zelo močno vplivajo na take ekstremne vremenske pojave. Podnebne spremembe niso več vprašanje prihodnosti, temveč realnost sedanjosti. Tudi Evropa je leto 2025 zaključila kot eno najtoplejših doslej, s temperaturnim odklonom okoli 2,6 °C glede na predindustrijsko obdobje. Takšne številke jasno kažejo, da se podnebje hitro spreminja in da posledice občutimo že danes.

Ekstremne vremenske razmere, kot so neurja, nalivi, suše in vročinski valovi, nas vedno bolj spodbujajo k prilagajanju. V zadnjih letih postaja očitno, da moramo spremeniti svoj odnos do narave in svoje vsakodnevne navade. Če v naravo preveč posegamo in jo neodgovorno izkoriščamo, nam lahko hitro pokaže svojo moč.

Narava nas s tem opozarja in hkrati spodbuja, da postanemo bolj odgovorni in prijazni do okolja. Le z zavestnimi dejanji in skrbjo za naravo bomo lahko ohranili planet ter zagotovili varno in kakovostno prihodnost tudi za prihodnje generacije.

